

Ordlista

20231001

Syftet med ordlistan är att skapa en gemensam begreppsapparat kring viktiga ord kopplat till jämlikhet och inkludering på Samhall. Det är dock inte en heltäckande lista av ord kopplat frågorna.

samhall

Orden i ordlistan

Jämlikhet

Jämställdhet

Mångfald

Inkludering

Funktionsnedsättning

Funktionshinder

Funktionsrätt

Funktionsvariation

Jämlikhet

Definition: Jämlikhet innebär att olika grupper har samma rättigheter eller möjligheter inom alla väsentliga områden i livet. Det innefattar både utländsk bakgrund, funktionsnedsättningar, kön, socioekonomi och alla andra aspekter som kan påverka livet.

Hur vi använder det: På Samhall talar vi hellre om jämlikhet än om mångfald eftersom ordet jämlikhet innefattar en bredd av aspekter och att det pekar på att vi vill ha ett samhälle där alla har samma rättigheter och möjligheter. Skiftet från mångfald till jämlikhet visar att vi inte enbart vill ha en närvaro av olikheter, utan också att olikheterna ska ges lika förutsättningar.

Jämställdhet

Definition: Handlar specifikt om lika möjligheter och rättigheter utifrån kön.

Hur vi använder det: På Samhall talar vi om jämställdhet när vi specifikt vill prata om insatser eller mål kopplat till kön, exempelvis att vi vill öka jämställdheten i övergångar.

Mångfald

Definition: Mångfald handlar om närvaron av en variation av olikheter hos människor. Kan sägas vara ett tillstånd eller något vi är, ofta kopplat till en numerär eller statistisk närvaro.

Hur vi använder det: Ordet har i det offentliga samtalet kommit att uppfattas som att enbart handla om utländsk bakgrund/vithet, men begreppet är egentligen mycket större än så. Även närvaron av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden handlar om mångfalden på arbetsmarknaden.

För att vara tydliga försöker vi på Samhall alltid specificera med vad vi menar när vi talar om mångfald. Därför undviker vi att prata om mångfald i allra största allmänhet, exempelvis genom att säga "Vi vill öka mångfalden" eller "mångfald på arbetsmarknaden är viktig". Istället säger vi "Vi vill öka mångfalden av perspektiv som handlar om hur det är att leva med funktionsnedsättning" eller "vi vill att en mångfald av olika bakgrunder ska synas i vår kommunikation".

Genom att vara specifika och tala om "mångfald av" eller "mångfald i" gör vi det enklare för mottagaren att veta vad vi egentligen menar.

Inkludering

Definition: Inkludering handlar om hur vi är mot varandra, det är något vi gör och är kopplat till våra beteenden. Det handlar om att se varandra som en del av gemenskapen, behandla varandra rättvist och med respekt, att bjuda in till deltagande, ta till vara på våra olika perspektiv och idéer samt uppmuntra varandra att bejaka våra olikheter.

Hur vi använder det: På Samhall bör vi ha en tydlig definition av inkludering som vi följer upp i våra medarbetarundersökningar. Detta är något som vi utvecklar framåt.

Funktionsnedsättning

Definition: Funktionsnedsättning är något en person har, inte något en person är. Därför talar vi om personer med funktionsnedsättning, eller personer som har en funktionsnedsättning – inte om funktionsnedsatta. Att ha en funktionsnedsättning innebär varaktig nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Hur vi använder det: På Samhall använder vi begreppet personer/människor med funktionsnedsättning. Vi talar inte om svaga/starka personer i relation till funktionsnedsättningar eller förmågor.

Funktionshinder

Definition: Funktionshinder är den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Det innebär hinder att göra vissa saker när omgivningen inte är anpassad, alltså att någon begränsas av till exempel dålig kognitiv tillgänglighet. Det är omgivningen eller samhället som är funktionshindrande genom att vara otillgänglig.

Hur vi använder det: När vi vill beskriva att omgivningen skapar funktionshinder för någon. Inte om människor.

Funktionsrätt

Definition: Funktionsrätt är en övergripande term för de rättigheter som personer med funktionsnedsättningar har. Det är ett relativt nytt begrepp som flyttar fokus från hinder, tillgänglighet och särskilda lösningar till principen om mänskliga rättigheter och ett universellt utformat samhälle.

Hur vi använder det: Vi kan använda begreppet när vi vill påtala avsaknaden av rättigheter som personer med funktionsnedsättningar upplever. Exempelvis: "Vi ser arbetsplatser som inte är tillgängliga eller utformade efter personer med funktionsnedsättningars behov. De har rätt till en tillgänglig och inkluderande arbetsmarknaden, det är deras funktionsrätt."

Vi använder också ordet när vi talar om funktionsrättsorganisationer eller funktionsrättsrörelsen.

Funktionsvariation

Definition: Funktionsvariation handlar om att alla människor har olika sätt att fungera. Eftersom alla människor har funktionsvariationer så tillför benämningen ingen information i sig.

Hur vi använder det: Funktionsrättsrörelsen pekar även på att ”funktionsvariation” förminskar den egna gruppens behov och samhällets ansvar. Begreppet har ibland använts som en synonym till funktionsnedsättning, men betyder inte samma sak. På Samhall är vi försiktiga med användning av begreppet funktionsvariation.

Kortversion av ordlistan

Jämlikhet innebär att olika grupper har samma rättigheter eller möjligheter inom alla väsentliga områden i livet. På Samhall talar vi om hellre om jämlikhet än mångfald eftersom ordet jämlikhet innefattar en bredd av aspekter och att det pekar på att vi vill ha ett samhälle där alla har samma rättigheter och möjligheter.

Jämställdhet handlar specifikt om lika möjligheter och rättigheter utifrån kön.

Mångfald handlar om ett tillstånd eller något vi är, ofta kopplat till en numerär eller statistisk närvaro. När vi talar om mångfald är vi specifika med vad vi menar. Vi säger "mångfald av..." eller "mångfald i..."

Inkludering handlar om hur vi är mot varandra, det är något vi gör och är kopplat till våra beteenden.

Funktionsnedsättning innebär varaktig nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning är något man har, inte något man är. Vi talar om personer/människor med funktionsnedsättning

Funktionshinder är den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen.

Funktionsrätt handlar om individens rättigheter i olika samhällssituationer.

Funktionsvariation handlar om att alla människor har olika sätt att fungera. Begreppet har ibland använts som en synonym till funktionsnedsättning, men betyder inte samma sak. På Samhall är vi försiktiga med användning av begreppet funktionsvariation.



samhall